

Πρὸς Φιλιππησίους

Παῦλος καὶ Τιμόθεος,¹ δοῦλοι Ἰησοῦ χριστοῦ, πᾶσιν τοῖς ἁγίοις ἐν **1**
 χριστῷ Ἰησοῦ τοῖς οὖσιν ἐν Φιλίπποις,² σὺν ἐπισκόποις³ καὶ διακόνοις: **2**
 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ.

Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνήμῃ⁴ ὑμῶν, πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει⁵ **3**
 μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν⁵ ποιούμενος, ἐπὶ τῇ **5**
 κοινωνίᾃ⁶ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν: **6**
 πεποιθὼς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος⁷ ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν
 ἐπιτελέσει⁸ ἄχρι ἡμέρας χριστοῦ Ἰησοῦ: καθὼς ἐστὶν δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο **7**
 φρονεῖν⁹ ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἐν τε
 τοῖς δεσμοῖς¹⁰ μου καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾃ¹¹ καὶ βεβαιώσει¹² τοῦ εὐαγγελίου,
 συγκαινωνός¹³ μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας. Μάρτυς γάρ μού **8**
 ἐστὶν ὁ θεός, ὡς ἐπιποθῶ¹⁴ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις¹⁵ Ἰησοῦ χριστοῦ.
 Καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον **9**
 περισσεύῃ ἐν ἐπιγνώσει¹⁶ καὶ πάσῃ αἰσθήσει,¹⁷ εἰς τὸ δοκιμάζειν¹⁸ ὑμᾶς **10**

¹ Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy. ² Φιλιπποι, ων, ὁ, Philippi. ³ ἐπίσκοπος, ου, ὁ, superintendent, overseer. ⁴ μνήμα, ας, ἡ, remembrance, mention. ⁵ δεήσις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ⁶ κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution. ⁷ ἐνάρχομαι, begin. ⁸ ἐπιτελέω, complete, perform. ⁹ φρονέω, think, judge. ¹⁰ δεσμός, οὔ, ὁ, chain, bond. ¹¹ ἀπολογία, ας, ἡ, speech in defense, verbal defense. ¹² βεβαιώσις, εως, ἡ, confirmation, ratification. ¹³ συγκαινωνός, οὔ, ὁ, partaker, participant. ¹⁴ ἐπιποθέω, long for, strain after. ¹⁵ σπλάγχνα, ων, τά, bowels, compassion. ¹⁶ ἐπίγνωσις, εως, ἡ, knowledge, discernment. ¹⁷ αἰσθησις, εως, ἡ, perception, discernment. ¹⁸ δοκιμάζω, prove, approve.

τὰ διαφέροντα,¹ ἵνα ᾗτε εἰλικρινεῖς² καὶ ἀπρόσκοποι³ εἰς ἡμέραν
 χριστοῦ, πεπληρωμένοι καρπῶν δικαιοσύνης τῶν διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ, 11
 εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον⁴ θεοῦ.

Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς 12
 προκοπὴν⁵ τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν: ὥστε τοὺς δεσμούς⁶ μου 13
 φανεροὺς⁷ ἐν χριστῷ γενέσθαι ἐν ὧ τῷ πραιτωρίῳ⁸ καὶ τοῖς λοιποῖς
 πᾶσιν, καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν κυρίῳ, πεπειθότας τοῖς 14
 δεσμοῖς⁶ μου, περισσοτέρως⁹ τολμᾶν¹⁰ ἀφόβως¹¹ τὸν λόγον λαλεῖν. 15
 Τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον¹² καὶ ἔριν,¹³ τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν¹⁴ τὸν
 χριστὸν κηρύσσουσιν: οἱ μὲν ἐξ ἐριθείας¹⁵ τὸν χριστὸν καταγγέλλουσιν, 16
 οὐχ ἄγνως,¹⁷ οἰόμενοι¹⁸ θλίψιν ἐπιφέρειν¹⁹ τοῖς δεσμοῖς⁶ μου: οἱ δὲ ἐξ 17
 ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν²⁰ τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι.²¹ Τί γάρ; 18
 Πλὴν παντὶ τρόπῳ,²² εἴτε προφάσει²³ εἴτε ἀληθείᾳ, χριστὸς
 καταγγέλλεται:¹⁶ καὶ ἐν τούτῳ χαίρω, ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι. Οἶδα γὰρ 19
 ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται²⁴ εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως,²⁵ καὶ
 ἐπιχορηγίας²⁶ τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ χριστοῦ, κατὰ τὴν ἀποκαταδοκίαν 20
 καὶ ἐλπίδα μου, ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι,²⁸ ἀλλ' ἐν πάσῃ παρρησίᾳ,

¹ διαφέρω, differ, carry through. ² εἰλικρινής, pure, sincere. ³ ἀπρόσκοπος, blameless, giving no offense. ⁴ ἔπαινος, ου, ὁ, praise, commendation. ⁵ προκοπή, ἡς, ἡ, progress, advancement. ⁶ δεσμός, οὔ, ὁ, chain, bond. ⁷ φανερός, manifest, apparent. ⁸ πραιτώριον, ου, τό, palace (of the governor). ⁹ περισσῶς, abundantly, exceedingly. ¹⁰ τολμᾶω, dare, endure. ¹¹ ἀφόβως, fearlessly. ¹² φθόνος, ου, ὁ, envy, grudge. ¹³ ἔρις, ιδος, ἡ, strife, contention. ¹⁴ εὐδοκία, ας, ἡ, good pleasure, good-will. ¹⁵ ἐριθεία, ας, ἡ, rivalry, ambition. ¹⁶ καταγγέλλω, proclaim, declare openly. ¹⁷ ἄγνως, purely, sincerely. ¹⁸ οἶμαι, think, suppose. ¹⁹ ἐπιφέρω, bring upon, inflict. ²⁰ ἀπολογία, ας, ἡ, speech in defense, verbal defense. ²¹ κεῖμαι, lie, be laid. ²² τρόπος, ου, ὁ, manner, way. ²³ πρόφασις, εως, ἡ, pretense, pretext. ²⁴ ἀποβαίνω, get out, go away. ²⁵ δεήσις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ²⁶ ἐπιχορηγία, ας, ἡ, assistance, provision. ²⁷ ἀποκαταδοκία, ας, ἡ, eager expectation. ²⁸ αἰσχύνομαι, dishonor, put to shame.

ὥς πάντοτε, καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται¹ χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε
 διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου. Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν, χριστός· καὶ τὸ ἀποθανεῖν, 21
 κέρδος.² Εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου· καὶ τί 22
 αἰρήσομαι³ οὐ γνωρίζω.⁴ Συνέχομαι⁵ δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων 23
 εἰς τὸ ἀναλῦσαι⁶ καὶ σὺν χριστῷ εἶναι, πολλῶ μᾶλλον κρείσσον·⁷ τὸ δὲ 24
 ἐπιμένειν⁸ ἐν τῇ σαρκὶ ἀναγκαιότερον⁹ δι' ὑμᾶς. Καὶ τοῦτο πεποιθώς 25
 οἶδα ὅτι μενῶ, καὶ συμπαραμενῶ¹⁰ πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν¹¹
 καὶ χαρὰν τῆς πίστεως, ἵνα τὸ καύχημα¹² ὑμῶν περισσεύῃ ἐν χριστῷ 26
 Ἰησοῦ ἐν ἐμοί, διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας¹³ πάλιν πρὸς ὑμᾶς. Μόνον ἀξίως 27
 τοῦ εὐαγγελίου τοῦ χριστοῦ πολιτεύεσθε,¹⁵ ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν
 ὑμᾶς, εἴτε ἀπών,¹⁶ ἀκούσω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε¹⁷ ἐν ἐνὶ πνεύματι,
 μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντες¹⁸ τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου, καὶ μὴ πτυρόμενοι 28
 ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων·²⁰ ἥτις αὐτοῖς μὲν ἐστὶν ἔνδειξις²¹
 ἀπωλείας,²² ὑμῖν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ· ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη²³ 29
 τὸ ὑπὲρ χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ
 αὐτοῦ πάσχειν· τὸν αὐτὸν ἀγῶνα²⁴ ἔχοντες οἷον²⁵ εἴδετε ἐν ἐμοί, καὶ νῦν 30
 ἀκούετε ἐν ἐμοί.

¹ μεγαλύνω, make or declare great, enlarge. ² κέρδος, ους, τό, gain, profit. ³ αἰρέω, choose, prefer. ⁴ γνωρίζω, make known, declare. ⁵ συνέχω, hold fast, oppress. ⁶ ἀναλύω, loose, depart. ⁷ κρείσσων, stronger, more excellent. ⁸ ἐπιμένω, continue, remain. ⁹ ἀναγκαῖος, necessary, essential. ¹⁰ συμπαραμένω, remain or continue together with. ¹¹ προκοπή, ἥς, ἡ, progress, advancement. ¹² καύχημα, τος, τό, boasting, ground of boasting. ¹³ παρουσία, ας, ἡ, presence, coming. ¹⁴ ἀξίως, worthily, in a manner worthy of. ¹⁵ πολιτεύομαι, live one's life, live as a citizen. ¹⁶ ἀπείμι, go away, depart. ¹⁷ στήκω, stand, stand fast. ¹⁸ συναθλέω, contend along with. ¹⁹ πτύρω, frighten, terrify. ²⁰ ἀντίκειμαι, lie opposite, i.e. oppose. ²¹ ἐνδειξις, εως, ἡ, proof, sign. ²² ἀπώλεια, ας, ἡ, destruction, ruin. ²³ χαρίζομαι, give freely, forgive. ²⁴ ἀγών, ὄνος, ὁ, struggle, fight. ²⁵ οἷος, such as, of what kind.

Εἴ τις οὖν παράκλησις¹ ἐν χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον² ἀγάπης, εἴ τις **2**
κοινωνία³ πνεύματος, εἴ τις σπλάγχνα⁴ καὶ οἰκτιρμοί,⁵ πληρώσατέ μου **2**
τὴν χαράν, ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε,⁶ τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύμψυχοι,
τὸ ἐν φρονούντες:⁶ μηδὲν κατὰ ἐριθείαν⁸ ἢ κενοδοξίαν,⁹ ἀλλὰ τῇ **3**
ταπεινοφροσύνῃ¹⁰ ἀλλήλους ἡγούμενοι¹¹ ὑπερέχοντας¹² ἑαυτῶν: μὴ τὰ **4**
ἑαυτῶν ἕκαστος σκοπεῖτε,¹³ ἀλλὰ καὶ τὰ ἐτέρων ἕκαστος. Τοῦτο γὰρ **5**
φρονεῖσθω⁶ ἐν ὑμῖν ὁ καὶ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ: ὃς ἐν μορφῇ¹⁴ θεοῦ ὑπάρχων, **6**
οὐχ ἄρπαγμόν¹⁵ ἡγήσατο¹¹ τὸ εἶναι ἴσα¹⁶ θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσεν,¹⁷ **7**
μορφὴν¹⁴ δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι¹⁸ ἀνθρώπων γενόμενος: καὶ **8**
σχῆματι¹⁹ εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, ἐταπείνωσεν²⁰ ἑαυτόν, γενόμενος
ὑπήκοος²¹ μέχρι²² θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ.²³ Διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν **9**
ὑπερύψωσεν,²⁴ καὶ ἐχαρίσατο²⁵ αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα: ἵνα ἐν **10**
τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ²⁶ κάμψῃ²⁷ ἐπουρανίων²⁸ καὶ ἐπιγείων²⁹ καὶ
καταχθονίων,³⁰ καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσῃται³¹ ὅτι κύριος Ἰησοῦς **11**
χριστός, εἰς δόξαν θεοῦ πατρὸς.

¹ παράκλησις, εως, ἡ, exhortation, consolation. ² παραμύθιον, ου, τό, consolation, encouragement. ³ κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution. ⁴ σπλάγχνα, ων, τά, bowels, compassion. ⁵ οἰκτιρμός, ου, ὁ, compassion, pity. ⁶ φρονέω, think, judge. ⁷ σύμψυχος, harmonious, in unity. ⁸ ἐριθεία, ας, ἡ, rivalry, ambition. ⁹ κενοδοξία, ας, ἡ, vanity, empty conceit. ¹⁰ ταπεινοφροσύνη, ης, ἡ, lowliness of mind, humility. ¹¹ ἡγέομαι, lead, be chief. ¹² ὑπερέχω, rise above, surpass. ¹³ σκοπέω, look at, contemplate. ¹⁴ μορφή, ης, ἡ, form, shape. ¹⁵ ἄρπαγμός, ου, ὁ, thing to be grasped, spoil. ¹⁶ ἴσος, equal, identical. ¹⁷ κενώω, empty, make void. ¹⁸ ὁμοίωμα, τος, τό, likeness, form. ¹⁹ σχῆμα, τος, τό, outward appearance, form. ²⁰ ταπεινῶω, humble, humiliate. ²¹ ὑπήκοος, obedient, listening to. ²² μέχρι, until, as far as (gen). ²³ σταυρός, ου, ὁ, cross. ²⁴ ὑπερυψῶω, raise, exalt beyond measure. ²⁵ χαρίζομαι, give freely, forgive. ²⁶ γόνυ, ατος, τό, knee. ²⁷ κάμπω, bend, bow. ²⁸ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ²⁹ ἐπίγειος, of the earth, earthly. ³⁰ καταχθόνιος, under the earth, subterranean. ³¹ ἐξομολογέω, confess, profess.

Ὡστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε,¹ μὴ ὡς ἐν τῇ παρουσίᾳ 12
 μου μόνον, ἀλλὰ νῦν πολλῶ μαλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ³ μου, μετὰ φόβου
 καὶ τρόμου⁴ τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε·⁵ ὁ θεὸς γάρ ἐστιν ὁ 13
 ἐνεργῶν⁶ ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν⁶ ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας.⁷ 14
 Πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν⁸ καὶ διαλογισμῶν,⁹ ἵνα γένησθε 15
 ἄμεμπτοι¹⁰ καὶ ἀκέραιοι,¹¹ τέκνα θεοῦ ἀμώμητα¹² ἐν μέσῳ γενεᾶς
 σκολιᾶς¹³ καὶ διεστραμμένης,¹⁴ ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες¹⁵ ἐν κόσμῳ,
 λόγον ζωῆς ἐπέχοντες,¹⁶ εἰς καύχημα¹⁷ ἔμοι εἰς ἡμέραν χριστοῦ, ὅτι οὐκ 16
 εἰς κενὸν¹⁸ ἔδραμον,¹⁹ οὐδὲ εἰς κενὸν¹⁸ ἔκοπίασα.²⁰ Ἀλλ' εἰ καὶ σπένδομαι 17
 ἐπὶ τῇ θυσίᾳ²² καὶ λειτουργίᾳ²³ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συγχαίρω
 πᾶσιν ὑμῖν: τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συγχαίρετέ²⁴ μοι. 18

Ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ, Τιμόθεον²⁵ ταχέως²⁶ πέμψαι ὑμῖν, ἵνα κἀγὼ 19
 εὐψυχῶ,²⁷ γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν. Οὐδένα γὰρ ἔχω ισόψυχον,²⁸ ὅστις 20
 γνησίως²⁹ τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει.³⁰ Οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν 21
 ζητοῦσιν, οὐ τὰ χριστοῦ Ἰησοῦ. Τὴν δὲ δοκιμὴν³¹ αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι 22
 ὡς πατρὶ τέκνον, σὺν ἔμοι ἐδούλευσεν³² εἰς τὸ εὐαγγέλιον. Τοῦτον μὲν 23
 οὖν ἐλπίζω πέμψαι, ὡς ἂν ἀπίδω³³ τὰ περὶ ἐμέ, ἐξαυτῆς·³⁴ πέποιθα δὲ ἐν 24

¹ ὑπακούω, obey, listen. ² παρουσία, ας, ἡ, presence, coming. ³ ἀπουσία, ας, ἡ, absence. ⁴ τρόμος, ου, ὁ, trembling, quaking. ⁵ κατεργάζομαι, work out, produce. ⁶ ἐνεργέω, work, effect. ⁷ εὐδοκία, ας, ἡ, good pleasure, good-will. ⁸ γογγυσμός, ου, ὁ, grumbling, murmuring. ⁹ διαλογισμός, ου, ὁ, reasoning, questioning. ¹⁰ ἄμεμπτος, blameless. ¹¹ ἀκέραιος, unmixed, pure. ¹² ἀμώμητος, blameless, without blame or fault. ¹³ σκολιός, crooked, unscrupulous. ¹⁴ διαστρέφω, distort, pervert. ¹⁵ φωστήρ, ἦρος, ὁ, star, light. ¹⁶ ἐπέχω, hold fast, hold toward. ¹⁷ καύχημα, τος, τό, boasting, ground of boasting. ¹⁸ κενός, empty, vain. ¹⁹ τρέχω, run, exercise myself. ²⁰ κοπιάω, toil, labor. ²¹ σπένδω, pour out as a libation. ²² θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ²³ λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry. ²⁴ συγχαίρω, rejoice with. ²⁵ Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy. ²⁶ ταχέως, quickly, soon. ²⁷ εὐψυχέω, be glad, have courage. ²⁸ ισόψυχος, like-minded, of kindred spirit. ²⁹ γνησίως, sincerely, genuinely. ³⁰ μεριμνάω, be anxious, distracted. ³¹ δοκιμή, ἥς, ἡ, proof, approval. ³² δουλεύω, serve, am a slave. ³³ ἀφοράω, fix one's eyes, see. ³⁴ ἐξαυτῆς, at once, forthwith.

κυρίῳ, ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως¹ ἐλεύσομαι. Ἀναγκαῖον² δὲ ἡγησάμην³ 25
 Ἐπαφρόδιτον⁴ τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργόν⁵ καὶ συστρατιώτην⁶ μου,
 ὑμῶν δὲ ἀπόστολον, καὶ λειτουργόν⁷ τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς·
 ἐπειδὴ⁸ ἐπιποθῶν⁹ ἦν πάντας ὑμᾶς, καὶ ἀδημονῶν,¹⁰ διότι¹¹ ἠκούσατε 26
 ὅτι ἠσθένησεν· καὶ γὰρ ἠσθένησεν παραπλήσιον¹² θανάτῳ, ἀλλὰ ὁ θεὸς 27
 αὐτὸν ἠλέησεν, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην¹³ ἐπὶ
 λύπην¹³ σχῶ. Σπουδαιοτέρως¹⁴ οὖν ἔπεμψα αὐτόν, ἵνα, ἰδόντες αὐτόν 28
 πάλιν, χαρῇτε, καὶ γὰρ ἀλυπότερος¹⁵ ὢ. Προσδέχεσθε¹⁶ οὖν αὐτόν ἐν 29
 κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους¹⁷ ἔχετε· ὅτι διὰ 30
 τὸ ἔργον τοῦ χριστοῦ μέχρι¹⁸ θανάτου ἠγγισεν, παραβουλευσάμενος¹⁹
 τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ²⁰ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα²¹ τῆς πρὸς με
 λειτουργίας.²²

Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ. Τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν, ἐμοὶ 3
 μὲν οὐκ ὀκνηρόν,²³ ὑμῖν δὲ ἀσφαλές.²⁴ Βλέπετε τοὺς κύνας,²⁵ βλέπετε 2
 τοὺς κακοὺς ἐργάτας,²⁶ βλέπετε τὴν κατατομήν·²⁷ ἡμεῖς γὰρ ἐσμεν ἡ 3
 περιτομή, οἱ πνεύματι θεοῦ λατρεύοντες,²⁸ καὶ καυχώμενοι ἐν χριστῷ
 Ἰησοῦ, καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες· καίπερ²⁹ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν³⁰ 4

¹ ταχέως, quickly, soon. ² ἀναγκαῖος, necessary, essential. ³ ἡγέομαι, lead, be chief. ⁴ Ἐπαφρόδιτος, ου, ὁ, Epaphroditus. ⁵ συνεργός, ου, ὁ, fellow worker. ⁶ συστρατιώτης, ου, ὁ, fellow soldier. ⁷ λειτουργός, ου, ὁ, minister, servant. ⁸ ἐπειδὴ, since, because. ⁹ ἐπιποθέω, long for, strain after. ¹⁰ ἀδημονέω, distressed, troubled. ¹¹ διότι, because, on this account. ¹² παραπλήσιον, near to, nearly. ¹³ λύπη, ης, ἡ, pain, grief. ¹⁴ σπουδαιοτέρως, more earnestly, more carefully. ¹⁵ ἄλυπος, without pain. ¹⁶ προσδέχομαι, receive, wait for. ¹⁷ ἐντίμος, valued, precious. ¹⁸ μέχρι, until, as far as (gen). ¹⁹ παραβουλεύομαι, expose myself to danger, am reckless. ²⁰ ἀναπληρώω, fill up, fulfill. ²¹ ὑστέρημα, τος, τό, that which is lacking, need. ²² λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry. ²³ ὀκνηρός, lazy, idle. ²⁴ ἀσφαλής, certain, definite. ²⁵ κύων, ος, ὁ, dog. ²⁶ ἐργάτης, ου, ὁ, workman, laborer. ²⁷ κατατομή, ἡς, ἡ, mutilation, cutting in pieces. ²⁸ λατρεύω, serve, worship. ²⁹ καίπερ, although. ³⁰ πεποίθησις, εως, ἡ, confidence, trust.

καὶ ἐν σαρκί· εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον· 5
 περιτομὴ ὀκταήμερος,¹ ἐκ γένους² Ἰσραήλ, φυλῆς Βενιαμίν,³ Ἑβραῖος⁴
 ἐξ Ἑβραίων,⁴ κατὰ νόμον Φαρισαῖος, κατὰ ζῆλον⁵ διώκων τὴν 6
 ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος.⁶ Ἀλλ’ 7
 ἅτινα ἦν μοι κέρδη,⁷ ταῦτα ἤγημαι⁸ διὰ τὸν χριστὸν ζημίαν.⁹ Ἀλλὰ μὲν 8
 οὖν καὶ ἡγοῦμαι⁸ πάντα ζημίαν⁹ εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον¹⁰ τῆς γνώσεως¹¹
 χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου· δι’ ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην,¹² καὶ
 ἡγοῦμαι⁸ σκύβαλα¹³ εἶναι, ἵνα χριστὸν κερδήσω,¹⁴ καὶ εὐρεθῶ ἐν αὐτῷ, 9
 μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως
 χριστοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει· τοῦ γινῶναι αὐτὸν καὶ 10
 τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ, καὶ τὴν κοινωνίαν¹⁵ τῶν
 παθημάτων¹⁶ αὐτοῦ, συμμορφούμενος¹⁷ τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, εἴ πως 11
 κατακτήσω¹⁸ εἰς τὴν ἐξανάστασιν¹⁹ τῶν νεκρῶν. Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον, ἢ 12
 ἤδη τετελείωμαι·²⁰ διώκω δέ, εἰ καὶ καταλάβω²¹ ἐφ’ ᾧ καὶ κατελήφθην²¹
 ὑπὸ τοῦ χριστοῦ Ἰησοῦ. Ἀδελφοί, ἐγὼ ἐμαυτὸν οὐ λογίζομαι 13
 κατειληφέναι·²¹ ἐν δέ, τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος,²² τοῖς δὲ
 ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος,²³ κατὰ σκοπὸν²⁴ διώκω ἐπὶ τὸ βραβεῖον²⁵ 14
 τῆς ἄνω²⁶ κλήσεως²⁷ τοῦ θεοῦ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ. Ὅσοι οὖν τέλειοι,²⁸ 15

¹ ὀκταήμερος, on the eighth day. ² γένος, οὗς, τό, race, kind. ³ Βενιαμίν, ὁ, Benjamin. ⁴ Ἑβραῖος, οὗ, ὁ, Hebrew. ⁵ ζῆλος, οὗ, ὁ, zeal, jealousy. ⁶ ἄμεμπτος, blameless. ⁷ κέρδος, οὗς, τό, gain, profit. ⁸ ἡγέομαι, lead, be chief. ⁹ ζημία, ας, ἡ, damage, loss. ¹⁰ ὑπερέχω, rise above, surpass. ¹¹ γνώσις, εως, ἡ, wisdom, knowledge. ¹² ζημιῶ, suffer loss, inflict loss upon. ¹³ σκύβαλον, οὗ, τό, refuse, garbage. ¹⁴ κερδαίνω, gain, win. ¹⁵ κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution. ¹⁶ πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ¹⁷ συμμορφώω, bring to the same form with, conform. ¹⁸ καταντάω, come to, arrive. ¹⁹ ἐξανάστασις, εως, ἡ, resurrection. ²⁰ τελειόω, fill, fulfill. ²¹ καταλαμβάνω, overtake, apprehend. ²² ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ²³ ἐπεκτείνωμαι, stretch out, strain after. ²⁴ σκοπός, οὔ, ὁ, goal, mark. ²⁵ βραβεῖον, οὗ, τό, prize. ²⁶ ἄνω, up, above. ²⁷ κλήσις, εως, ἡ, (divine) call, invitation. ²⁸ τέλειος, complete, perfect.

τοῦτο φρονῶμεν:¹ καὶ εἴ τι ἐτέρως² φρονεῖτε,¹ καὶ τοῦτο ὁ θεὸς ὑμῖν
ἀποκαλύψει:³ πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν,⁴ τῷ αὐτῷ στοιχεῖν⁵ κανόνι,⁶ τὸ 16
αὐτὸ φρονεῖν.¹

Συμμιμηταί⁷ μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε⁸ τοὺς οὕτως 17
περιπατοῦντας, καθὼς ἔχετε τύπον⁹ ἡμᾶς. Πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν, 18
οὕς πολλάκις¹⁰ ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ
σταυροῦ¹¹ τοῦ χριστοῦ: ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια,¹² ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία,¹³ καὶ 19
ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ¹⁴ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια¹⁵ φρονοῦντες.¹ Ἡμῶν γὰρ 20
τὸ πολίτευμα¹⁶ ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτήρα¹⁷ ἀπεκδεχόμεθα,¹⁸
κύριον Ἰησοῦν χριστόν: ὃς μετασχηματίσει¹⁹ τὸ σῶμα τῆς 21
ταπεινώσεως²⁰ ἡμῶν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ σύμμορφον²¹ τῷ σώματι τῆς
δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν²² τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι
ἐαυτῷ τὰ πάντα.

Ὡστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι,²³ χαρὰ καὶ στέφανός²⁴ μου, 4
οὕτως στήκετε²⁵ ἐν κυρίῳ, ἀγαπητοί.

¹ φρονέω, think, judge. ² ἐτέρως, differently, otherwise. ³ ἀποκαλύπτω, reveal, uncover. ⁴ φθάνω, come before another, anticipate. ⁵ στοιχέω, walk orderly, follow. ⁶ κανὼν, ὄνος, ὁ, rule, standard. ⁷ συμμιμητής, οὗ, ὁ, fellow imitator, joint imitator. ⁸ σκοπέω, look at, contemplate. ⁹ τύπος, οὗ, ὁ, mark, example. ¹⁰ πολλάκις, often, many times. ¹¹ σταυρός, οὗ, ὁ, cross. ¹² ἀπώλεια, ας, ἡ, destruction, ruin. ¹³ κοιλία, ας, ἡ, belly, womb. ¹⁴ αἰσχύνῃ, ης, ἡ, shame. ¹⁵ ἐπίγειος, of the earth, earthly. ¹⁶ πολίτευμα, τος, τό, commonwealth, state. ¹⁷ σωτήρ, ἥρος, ὁ, savior, deliverer. ¹⁸ ἀπεκδέχομαι, await eagerly, expect eagerly. ¹⁹ μετασχηματίζω, transform, disguise. ²⁰ ταπεινώσις, εως, ἡ, humiliation, humble state. ²¹ σύμμορφος, similar in form, similar. ²² ἐνέργεια, ας, ἡ, operative power, working. ²³ ἐπιπόθητος, longed for, desired. ²⁴ στέφανος, ου, ὁ, crown, garland. ²⁵ στήκω, stand, stand fast.

Εὐδοίαν¹ παρακαλῶ, καὶ Συντύχην² παρακαλῶ, τὸ αὐτὸ φρονεῖν³ ἐν κυρίῳ. 2

Ναί, ἐρωτῶ καὶ σε, σύζυγε⁴ γνήσιε,⁵ συλλαμβάνου⁶ αὐταῖς, αἵτινες ἐν 3

τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν⁷ μοι, μετὰ καὶ Κλήμεντος,⁸ καὶ τῶν λοιπῶν

συνεργῶν⁹ μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ¹⁰ ζῶῃς.

Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε: πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. Τὸ ἐπεικὲς¹¹ ὑμῶν 4

γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις. Ὁ κύριος ἐγγύς. Μηδὲν μεριμνᾶτε,¹² ἀλλ' 6

ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει¹³ μετὰ εὐχαριστίας¹⁴ τὰ αἰτήματα¹⁵

ὑμῶν γνωρίζεσθω¹⁶ πρὸς τὸν θεόν. Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα 7

πάντα νοῦν,¹⁸ φρουρήσει¹⁹ τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα²⁰ ὑμῶν ἐν

χριστῷ Ἰησοῦ.

Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ,²¹ ὅσα σεμνά,²² ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, 8

ὅσα προσφιλῆ,²⁴ ὅσα εὐφημα,²⁵ εἴ τις ἀρετὴ²⁶ καὶ εἴ τις ἔπαινος,²⁷ ταῦτα

λογίζεσθε. Ἄ καὶ ἐμάθετε²⁸ καὶ παρελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ εἶδετε ἐν 9

ἐμοί, ταῦτα πράσσετε: καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.

¹ Εὐδοία, ας, ἡ, Euodia. ² Συντύχη, ης, ἡ, Syntyche. ³ φρονέω, think, judge. ⁴ σύζυγος, ου, ὁ, comrade, fellow worker. ⁵ γνήσιος, genuine, true. ⁶ συλλαμβάνω, take, conceive. ⁷ συναθλέω, contend along with. ⁸ Κλήμης, εντος, ὁ, Clement. ⁹ συνεργός, οὔ, ὁ, fellow worker. ¹⁰ βιβλος, ου, ἡ, book, scroll. ¹¹ ἐπεικὴς, yielding, gentle. ¹² μεριμνάω, be anxious, distracted. ¹³ δεήσις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ¹⁴ εὐχαριστία, ας, ἡ, thanksgiving, thankfulness. ¹⁵ αἶτημα, τος, τό, request, petition. ¹⁶ γνωρίζω, make known, declare. ¹⁷ ὑπερέχω, rise above, surpass. ¹⁸ νοῦς, ὁ, mind, reasoning faculty. ¹⁹ φρουρέω, guard, protect. ²⁰ νόημα, τος, τό, thought, mind. ²¹ ἀληθής, true, unconcealed. ²² σεμνός, honorable, dignified. ²³ ἀγνός, pure, holy. ²⁴ προσφιλής, pleasing, agreeable. ²⁵ εὐφημος, praiseworthy, commendable. ²⁶ ἀρετή, ἡς, ἡ, virtue, moral excellence. ²⁷ ἔπαινος, ου, ὁ, praise, commendation. ²⁸ μαρτάνω, learn, ascertain.

Ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μέγας,¹ ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε² τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ 10
 φρονεῖν·³ ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε,³ ἡκαιρεῖσθε⁴ δέ. Οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν⁵ 11
 λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον,⁶ ἐν οἷς εἰμί, αὐτάρκης⁷ εἶναι. Οἶδα καὶ 12
 ταπεινοῦσθαι,⁸ οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι⁹
 καὶ χορτάζεσθαι¹⁰ καὶ πεινᾶν,¹¹ καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι.¹² 13
 Πάντα ἰσχύω¹³ ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί¹⁴ με χριστῷ. Πλὴν καλῶς 14
 ἐποιήσατε συγκοινωνήσαντές¹⁵ μου τῇ θλίψει. Οἶδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, 15
 Φιλιππησίοι,¹⁶ ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ
 Μακεδονίας,¹⁷ οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινωνήσεν¹⁸ εἰς λόγον δόσεως¹⁹
 καὶ λήψεως,²⁰ εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι· ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ²¹ καὶ ἅπαξ²² 16
 καὶ δις²³ εἰς τὴν χρεῖαν μοι ἐπέμψατε. Οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ²⁴ τὸ δόμα,²⁵ ἀλλ' 17
 ἐπιζητῶ²⁴ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα²⁶ εἰς λόγον ὑμῶν. Ἀπέχω²⁷ δὲ 18
 πάντα καὶ περισσεύω· πεπλήρωμαι, δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου²⁸ τὰ
 παρ' ὑμῶν, ὁσμὴν²⁹ εὐωδίας,³⁰ θυσίαν³¹ δεκτὴν,³² εὐάρεστον³³ τῷ θεῷ. Ὁ 19
 δὲ θεὸς μου πληρώσει πᾶσαν χρεῖαν ὑμῶν κατὰ τὸν πλοῦτον³⁴ αὐτοῦ ἐν
 δόξῃ, ἐν χριστῷ Ἰησοῦ. Τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς 20
 αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

¹ μέγας, greatly. ² ἀναθάλλω, grow up again, revive. ³ φρονέω, think, judge. ⁴ ἡκαιρέομαι, have no opportunity. ⁵ ὑστέρησις, εως, ἡ, need, want. ⁶ μαρτάνω, learn, ascertain. ⁷ αὐτάρκης, content, self-sufficient. ⁸ ταπεινός, humble, humiliate. ⁹ μνέω, initiate, instruct. ¹⁰ χορτάζω, eat until full, be filled. ¹¹ πεινάω, hunger, am hungry. ¹² ὑστερέω, lack, need. ¹³ ἰσχύω, be strong, able. ¹⁴ ἐνδυναμώω, strengthen, empower. ¹⁵ συγκοινωνέω, have fellowship with, participate. ¹⁶ Φιλιππησίος, ου, ὁ, Philippian. ¹⁷ Μακεδονία, ας, ἡ, Macedonia. ¹⁸ κοινωνέω, have a share of, share. ¹⁹ δόσις, εως, ἡ, gift, giving. ²⁰ λήψις, εως, ἡ, receiving. ²¹ Θεσσαλονίκη, ης, ἡ, Thessalonica. ²² ἅπαξ, once, once for all. ²³ δις, twice. ²⁴ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ²⁵ δόμα, τος, τό, present, gift. ²⁶ πλεονάζω, superabound, make to abound. ²⁷ ἀπέχω, received, obtain. ²⁸ Ἐπαφρόδιτος, ου, ὁ, Epaphroditus. ²⁹ ὁσμή, ης, ἡ, smell, aroma. ³⁰ εὐωδία, ας, ἡ, fragrance, sweet smell. ³¹ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ³² δεκτός, acceptable, welcome. ³³ εὐάρεστος, well-pleasing, acceptable. ³⁴ πλοῦτος, ου, ὁ, wealth, riches.

Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ 21

ἀδελφοί. Ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα¹ δὲ οἱ ἐκ τῆς 22

Καίσαρος² οἰκίας.

Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν. 23

¹ μάλιστα, especially, most of all. ² Καίσαρ, ος, ό, Caesar.